

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/162/2021
Identifikačné číslo spisu:	7618206032
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7618206032.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Věry Nevedelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobkyne M. H., narodennej B., N., zast. advokátska kancelária Bečarik & partners, s. r. o., Spišská Nová Ves, Letná 37, proti žalovaným 1/ Z. A., narodennej B., 2/ N. O., narodennej B., 3/ O. O., narodenému B., 4/ S. A., narodenému B., všetkým N., všetci zast. advokátom JUDr. Romanom Škerlíkom, Spišská Nová Ves, Letná 61, o zaplatenie 45.000 eur istiny s prísl., vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7C/46/2018, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 02. decembra 2020 sp. zn. 9Co/352/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. júla 2019 č. k. 7C/46/2018-245 výrokom I. žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku sumu vo výške 21.300 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia, výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Vychádzajúc z § 100 ods. 1, § 107 ods. 1, ods. 2 a § 450 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) urobil záver, že nárok žalobkyne je dôvodný, čo do základu len voči žalovanej 2/, a to z dôvodu vznesenia námietky nedostatočnej pasívnej legitímácie žalovanými 1/, 3/ a 4/. Poukázal na to, že z dôvodu vznesenej námietky premlčania je nárok dôvodný čo do výšky voči žalovanej 2/ len čiastočne. Z obsahu žaloby a z vykonaného dokazovania usúdil, že spor sa týka konfliktu medzi žalobkyňou, matkou, a jej dcérou S. O. - žalovanou 2/. Z výpovede žalobkyne a žalovanej 2/ vzal za preukázané, že medzi nimi bola uzavretá ústna dohoda, v zmysle ktorej žalobkyňa s maloletými deťmi po neb. synovi O. H., po odpredaji jej bytu pôjde bývať spolu s dcérou N. a jej deťmi

S. a O. do spoločne zakúpenej nehnuteľnosti, ktorou mal byť nejaký dom v blízkom okolí pri Spišskej Novej Vsi. Z dokazovania mu ďalej preukázateľne vyplynulo, že žalovaná 2/ odkúpila od žalovanej 1/ rodinný dom (resp. byt v rodinnom dome), ktorého sa stala výlučnou vlastníčkou. Z dokazovania v tomto, ako aj v trestnom konaní, vyplynulo a súd uveril výpovediam matky aj dcéry, že dom sa najprv prepíše na dcéru S. O., k čomu reálne aj došlo. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou dožadovala vrátenia sumy 45.000 eur titulom vložených investícií do kúpy a následnej rekonštrukcie rodinného domu, pričom pred podaním žaloby vyzývala žalovanú 2/, aby uskutočnila prepis predmetnej nehnuteľnosti na jej meno. Nakoľko však k tomu nedošlo a nehnuteľnosť je naďalej vo výlučnom vlastníctve S. O., žiadala vrátenie investovaných peňazí do cudzej nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania mal súd zrejmé, že žalovaná 2/ k prepisu nehnuteľnosti na žalobkyňu nepristúpila, táto neprijala v tomto konaní jej návrh na uzavretie zmluvy, v zmysle ktorého sa dom prepíše na všetky štyri deti - jej vnúčatá, preto súd v závere ustálil, že žalovaná 2/ sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila a určil žalovanej 2/ povinnosť vrátiť žalobkyňi v zmysle § 451 OZ žalovanú sumu titulom bezdôvodného obohatenia.

1.2. V danom prípade mal naplnené ustanovenie § 451 ods. 1, 2 OZ, nakoľko z dokazovania vzal za preukázané, že žalobkyňa poskytla žalovanej 2/ plnenie bez právneho dôvodu, resp., pokiaľ medzi nimi existovala dohoda o následnom prepise domu, či už na ňu, alebo na jej štyri vnúčatá, od tohto právneho úkonu žalobkyňa platne odstúpila, a tým privodila zrušenie takejto ústnej dohody. Žalovaná 2/ prepísaním nehnuteľnosti na seba nadobudla spolu s ňou aj peňažné plnenie od matky vo výške 45.000 eur, tým, že nadobudla zakúpenú nehnuteľnosť len do svojho výlučného vlastníctva, pričom predmetné finančné prostriedky boli žalobkyňou poskytnuté prevodmi z jej účtu na účty M. A. a D. O., a následne boli použité na kúpu a rekonštrukciu zakúpenej nehnuteľnosti. Z listinného dôkazu - čestného vyhlásenia žalovanej 2/ z 30. júna 2017, súd vzal za preukázané, že žalovaná 2/ týmto prehlásením potvrdila, že peniaze, ktoré jej matka nadobudla za odpredaj bytu - celá suma vo výške 45.000 eur, bola použitá na kúpu rodinného domu v N.. Z uvedeného, ako aj z výpovede strán sporu, súd ustálil, že celá suma 45.000 eur bola vložená na kúpu a rekonštrukciu rodinného domu, nielen suma 35.000 eur, ako tvrdila žalovaná 2/.

1.3. Voči žalovaným 1/, 3/ a 4/ súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol ako nedôvodnú. V prípade týchto žalovaných mal za to, že žalobkyňa žiadnymi relevantnými dôkazmi nepreukázala, že by žalovaní mali byť pasívne vecne legitimovanými subjektmi v tomto konaní. Z dokazovania mu jasne a zrozumiteľne vyplynulo, a z výpovedí žalobkyne a žalovanej 2/ nebolo sporné, že manželia A. a D. O., teda syn žalovanej 2/, všetky finančné prostriedky, ktoré boli poukázané na ich účty, použili prostredníctvom S. O. a čiastočne aj prostredníctvom žalobkyne na kúpu a rekonštrukciu rodinného domu v N.. Z výsledkov dokazovania vzal za preukázané, že žalovaná 1/, ktorá disponovala financiami vloženými na účet jej manžela, tieto použila na rekonštrukciu predmetného rodinného domu. Na jej účte žiadne financie od žalobkyne prevedené neboli, takže súd voči nej v celom rozsahu žalobu zamietol ako nedôvodnú. Žalovaný 3/ vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že so svojím účtom, na ktorý bola prevedená suma od žalobkyne vo výške 10.000 eur, nedisponoval. Predmetné vložené peniaze boli použité prostredníctvom jeho matky a žalobkyne na rekonštrukciu rodinného domu. Žalobkyňa túto výpoveď žiadnymi relevantnými dôkazmi nepoprela. Takže aj voči žalovanému 3/ súd žalobu zamietol. Ani voči tvrdeniu žalovaného 4/, že všetky finančné prostriedky vložené z účtu žalobkyne na jeho účet boli použité na rekonštrukciu predmetného rodinného domu, žalobkyňa nepredložila žiadne relevantné dôkazy opaku jeho tvrdenia, preto zamietol žalobu aj voči žalovanému 4/.

1.4. Súd vyhovel žalobe čo do nároku voči žalovanej 2/, avšak nevyhovel zmenenému žalobnému návrhu voči nej, čo do tam uvedenej výšky, nakoľko zástupca žalovaných 1/ až 4/ vzniesol dôvodnú námietku premlčania proti uplatnenému nároku. K vznesenej námietke súd uviedol, že žalobkyňa sa pôvodnou žalobou I. výrokom domáhala od žalovanej 2/ zaplata sumy 11.300 eur s prísl. a III. výrokom zaplata sumy 10.000 eur s prísl. spoločne a nerozdielne so žalovaným 3/, že 22. mája 2019 podala návrh na zmenu žaloby, že na pojednávaní 05. júna 2019 pripustil zmenu alternatívneho návrhu, v ktorom v porovnaní s pôvodným návrhom, kde žalobkyňa od žalovanej 2/ požadovala sumu spolu 21.300 eur, navýšila svoj nárok v bode III. zmeneného návrhu o sumu 1.000 eur a v bode II. alternatívneho návrhu o sumu 23.700 eur. Nakoľko zmena alternatívneho návrhu bola podaná 22. mája

2019 (rozhodujúci je dátum podania návrhu, a nie dátum právoplatnosti uznesenia o jeho pripustení), súd predmetný nárok hodnotil ako bezdôvodné obohatenie. S poukazom na § 107 ods. 1 OZ, urobil záver, že tento nárok je premlčaný, nakoľko bol podaný po 2-ročnej premlčacej lehote od dátumu, kedy došlo k ukončeniu investícií do rodinného domu z financií poskytnutých žalobkyňou. Z výpovede žalobkyne a žalovaných 1/ a 2/ súd vzal za preukázané, že nehnuteľnosť bola zrekonštruovaná čiastočne zo sumy 45.000 eur do konca r. 2016, teda do 01. januára 2017. Uvedeným dátumom začala plynúť 2-ročná premlčacia lehota, v ktorej sa žalobkyňa mohla domáhať nároku na vrátenie peňazí vložených do investícií do cudzej nehnuteľnosti (Ďalšia rekonštrukcia po 01. januári 2017 bola realizovaná z finančných prostriedkov žalovanej 2/ a z úveru, ktorý bol poskytnutý vnukovi žalobkyne - O. O.). Súd konštatoval, že pôvodný návrh bol podaný 08. októbra 2018, že žalobkyňa má nárok na vrátenie sumy žalovanej v pôvodnom návrhu, t. j. vo výške 21.300 eur. Nakoľko súd žalobu voči žalovanému 3/ zamietol ako nedôvodnú, uviedol, že žalobkyňa má nárok na vyplatenie celej sumy 10.000 eur, ktorej vyplatenia sa pôvodným návrhom domáhala spoločne a nerozdielne voči žalovanému 3/ a zároveň sumy vo výške 11.300 eur, ktorej sa domáhala v I. bode výroku pôvodného návrhu, ktorý bol podaný v zákonnej 2-ročnej premlčacej lehote.

1.5. Vychádzajúc z § 517 ods. 1, 2 OZ uviedol, že žalobkyňa sa pôvodnou žalobou od žalovanej 2/ domáhala zaplatenia 11.300 eur a 10.000 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne, a to zo sumy 1.300 eur od 14. októbra 2016, zo sumy 10.000 eur od 23. decembra 2016 a z ďalšej sumy 10.000 eur od 15. októbra 2016. Nakoľko žiadnymi dôkazmi vymáhanie tohto nároku ohľadom príslušenstva od uvedených dátumov nepreukázala, súd priznal žalobkyni zákonný úrok z omeškania len odo dňa nasledujúceho po dni, kedy žaloba vošla do dispozičného práva žalovanej. Táto prevzala žalobu 21. novembra 2018, od tohto dňa sa dostala voči žalobkyni do omeškania, preto ju zaviazal k povinnosti zaplatiť 5 % úrok z omeškania zo sumy 21.300 eur odo dňa 22. novembra 2018. Vzal za preukázané, že žalobkyňa pred podaním tejto žaloby, ako od žalovanej 2/, tak ani od ďalších žalovaných, písomne, ani ústne, vrátenie peňazí vložených na kúpu a rekonštrukciu spornej nehnuteľnosti spolu vo výške 45.000 eur (ani časti z tejto sumy) nikdy nepožadovala, že sa opakovane domáhala len prepisu spornej nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 257 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaných 1/ až 4/ rozsudkom z 02. decembra 2020 č. k. 9Co/352/2019-377 v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku I. o povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobkyni 21.300 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia a vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu k žalovaným 1/, 3/, 4/ (výrok I.). V zostávajúcej zamietajúcej časti vo výroku II. a vo výroku III. o trovách konania zrušil rozsudok a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II.).

2.1. Odvolací súd posúdil odvolanie žalobkyne ako sčasti dôvodné, a to pokiaľ súd vo výroku II. žalobu v prevyšujúcej časti voči žalovanej 2/ zamietol, v dôsledku čoho vo výroku III. rozhodol aj o trovách konania. Závery okresného súdu a odôvodnenie rozsudku o premlčaní časti nároku žalobkyne voči žalovanej 2/ sú nedostatočne odôvodnené a arbitrárne a napokon vychádzajú aj z nesprávneho právneho posúdenia veci pri aplikácii ustanovenia o premlčaní časti nároku žalobkyne voči žalovanej 2/. Súd sa pri posudzovaní plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby nezaoberal a nevyhodnotil skutočnosť, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela, že na strane žalovanej 2/ došlo k bezdôvodnému obohateniu v rozsahu 24.700 eur, ktorý nárok si uplatnila návrhom na zmenu žaloby z 05. júna 2019 z titulu vložených investícií do nehnuteľnosti, t. j. kúpy domu v N.. Súd plynutie dvojročnej premlčacej lehoty v podstate posúdil podľa kritérií rozhodných pre plynutie objektívnej 3-ročnej premlčacej lehoty podľa § 107 ods. 2 prvá veta OZ, podľa ktorého najskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky odo dňa, keď k nemu došlo (k bezdôvodnému obohateniu došlo ukončením rekonštrukčných prác, t. j. od 01. januára 2017). V takom prípade si žalobkyňa návrhom na zmenu žaloby z 05. júna 2019 v 3-ročnej objektívnej premlčacej lehote uplatnila nárok na bezdôvodné obohatenie 24.700 eur včas.

2.2. Odvolacie námietky žalobkyne proti zamietnutiu žaloby v prevyšujúcej časti voči žalovaným 1/, 3/ a

4/, sú nedôvodné. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu, že žaloba voči žalovaným 1/, 3/ a 4/ je nedôvodná pre nedostatok pasívnej legítimácie na ich strane, v dôsledku čoho súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

2.3. K odvolaniu žalovanej 2/ uviedol, že v konaní a v postupe súdu nebolo zistené, aby sa dopustil nesprávneho procesného postupu, ktorým by znemožnil strane - žalovanej 2/, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t. j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nie je daný. V konaní nebola zistená vada, ktorej dôsledkom by bolo nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

2.4. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd uviedol, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že súd vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, event. vierohodnosti a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP.

2.4.1. Žalovaná 2/ vytýkala záver súdu, že na jej strane došlo k bezdôvodnému obohateniu, čo je podľa jej názoru vylúčené, keďže medzi ňou a žalobkyňou bola dohoda (uvedená v bode 49. rozsudku), že nemohol dospieť k záveru, že žalobkyňa od tejto dohody platne odstúpila, ak ani samotná žalobkyňa nikdy takéto odstúpenie netvrdila. K uvedenej výhrade uviedol, že obsahom dohody, ktorá bola medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ nesporne preukázaná bolo, že medzi nimi malo dôjsť k zlúčeniu domácností po tom, čo žalobkyňa odpredá byt a za takto získané peniaze sa kúpi nová nehnuteľnosť, v ktorej bude bývať žalobkyňa s deťmi neb. syna a dcéra N. - žalovaná 2/ so svojimi deťmi, a že so súhlasom žalobkyne malo dôjsť len k odpredaju jej bytu a k zakúpeniu ďalšej nehnuteľnosti za účelom spoločného bývania so žalovanou 2/ a mal. deťmi zverenými do opatery žalobkyne a mal. deťmi žalovanej 2/. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že kúpená nehnuteľnosť v N. je vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/, že finančné prostriedky na kúpu tejto nehnuteľnosti boli použité z účtu žalobkyne, ktorá získala predajom svojho bytu za 45.000 eur, a že z tejto sumy bola financovaná kúpa rodinného domu v N. za kúpnu cenu 1.300 eur, a že zostatok sumy bol použitý na rekonštrukciu predmetného rod. domu. Dôkazné bremeno bolo preto na žalovanej 2/ preukázať dohodu medzi nimi o tom, že tieto finančné prostriedky získané od žalobkyne investovala na kúpu domu a následnú jeho rekonštrukciu, bez povinnosti žalobkyne tieto peniaze vrátiť. Dôkazné bremeno v tomto prípade zaťažovalo žalovanú 2/, že takáto dohoda bez akýchkoľvek pochyb bola medzi ňou a žalobkyňou aj uzavretá. Dohady o tom, či existovala dohoda o následnom prepise domu na žalobkyňu, či žalobkyňa od tejto dohody odstúpila a tým privodila jej zrušenie, že žalobkyňa nikdy netvrdila, že by odstúpila od dohody so žalovanou 2/, a že by jej titulom odstúpenia od takejto dohody mali byť vrátené investované finančné prostriedky, sú bez právneho významu, lebo je nesporné, že finančné prostriedky použité na kúpu a rekonštrukciu rodinného domu minimálne v rozsahu 35.000 eur, čo potvrdila samotná žalovaná 2/, boli použité z kúpnej ceny bytu, ktorý bol vo vlastníctve žalobkyne.

2.4.2. Výhrady žalovanej 2/, že súd nedostatočne vykonal dokazovanie, že neoboznámil pripojený vyšetrovací spis, o. i., v ňom obsiahnutú výpoveď svedkyne M. O., sú nedôvodné. Z obsahu spisu vyplýva (zápisnica o pojednávaní z 15. júla 2019 na č. l. 238 a 239 spisu), že súd sa oboznámil s obsahom pripojeného trestného spisu, že právni zástupcovia žalobkyne a žalovaných sa oboznámili s jeho obsahom v rámci nahliadnutia do spisu 10. júla 2019 - úradný záznam o nahliadnutí do súdneho spisu na č. l. 236, a že súd na pojednávaní 15. júla 2019 oboznámil aj obsah spisu sp. zn. 14P/115/2018, ktorý je pripojený k predmetnej prejednávanej veci. Obsah vyšetrovacieho spisu je známy aj žalovanej 2/, ktorá bola pred orgánmi činnými v trestnom konaní vyslúchnutá, vrátane žalobkyne a ďalších svedkov. Je potrebné vziať na zreteľ aj tú skutočnosť, že M. O., ktorá je dcérou žalovanej 2/, sa v trestnom konaní nevyjadrovala k odplatnosti, resp. bezodplatnosti nadobudnutia rod. domu do vlastníctva jej

matky - žalovanej 2/ a aj podľa žalovanej 2/ mala len dosvedčiť, že táto nehnuteľnosť sa kúpi na meno žalovanej 2/. Pripojený vyšetrovací spis pritom nebol jediným dôkazom, z ktorého súd vychádzal, a na základe ktorého rozhodol, vo veci vykonal aj ďalšie dôkazy, ktoré riadne vyhodnotil, v dôsledku ktorých dospel k správnym skutkovým a právnym záverom o povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobkyni 21.300 eur istiny s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia. Z obsahu zápisnice o pojednávaní z 15. júla 2019 okrem iného, vyplýva, že žalobkyňa ani žalovaní nemali ďalšie návrhy na dokazovanie, že súd uznesením vyhlásil dokazovanie za ukončené (zápisnica na č. l. 244). Z uvedeného dôvodu nie je vo veci daný odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. e) CSP, t. j., že súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností vo vzťahu k výroku I. rozsudku.

2.5. K výhrade žalovanej 2/ o viazanosti súdu rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 193 CSP je potrebné uviesť, že súd je viazaný rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní, avšak len pokiaľ ide o jeho rozhodnutie, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Vyhodnotenie skutkového stavu v civilnom sporovom konaní a jeho vyhodnotenie je na civilnom súde, ktorý vykonané dôkazy v trestnom konaní môže podporne použiť ako dôkaz.

2.6. Námietskami žalovanej 2/ ohľadom rozsahu investícií do rod. domu nad súdom priznanú sumu, sa bude súd opätovne zaoberať v ďalšom konaní a opätovnom rozhodovaní vo veci samej, t. j. o zaplatenie 24.700 eur istiny s prísl., vrátane posúdenia námietky premlčania, a to čo do základu a výšky, a to nad priznanú sumu, t. j. 21.300 eur.

2.7. K odvolaniu žalovaných 1/, 3/ a 4/ voči výroku o trovách konania uviedol, že odvolací súd zrušil rozsudok v zostávajúcej zamietajúcej časti vo výroku II. zrušil jeho výrok III. o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ a v jeho rámci vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/, 3/ a 4/. Aj keď je rozhodnutie súdu vo veci samej vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanými 1/, 3/ a 4/ právoplatné, je rozhodnutie o trovách konania, ktorým súd náhradu trov konania úspešným žalovaným 1/, 3/ a 4/ nepriznal, berúc do úvahy dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobkyne podľa § 257 CSP, nepreskúmateľné a predčasné. Súd nezisťoval, či by ich nepriznaním nevznikla žalovaným neprimeraná ujma, pričom by mal prihliadnuť aj na postoj strán sporu v konaní. Z uvedeného dôvodu súd opätovne rozhodne aj o trovách konania pred súdom prvej inštancie a trovách odvolacieho konania.

3. Čo do časti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobkyni 21.300 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia, podala žalovaná 2/ (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody vyplývajúce z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietla svojvoľný a nesprávny postup súdu v konaní, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a k rozhodnutiu súdu v rozpore so zákazom denegatio iustitiae tým, že súd po a) riadne nevykonala navrhnuté dôkazy; b) nerešpektoval zásadu viazanosti rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 193 CSP; c) porušil zásadu viazanosti skutkovým stavom podľa § 383 CSP; d) svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, odôvodnenie rozsudku je zmätočné a vnútorne rozporné do takej miery, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1.1. K dovolacej námietke a) súd nevykonala navrhnuté dôkazy dovolateľka uviedla, že súdy nižšej inštancie sa riadne neoboznámili s vyšetrovacím spisom ČVS: ORP-231/2-VYS-SN-2018, ako ani so súdnym spisom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 14P/115/2018, pričom s konštatovaním odvolacieho súdu v bode 44. jeho rozhodnutia nesúhlasila a poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. januára 2020 sp. zn. 4Cdo/68/2019, v ktorom najvyšší súd riešil obdobnú otázku a výslovne uviedol, že „Výkonávanie dôkazu celým spisom súhrne však nie je správne, lebo potom nemožno posúdiť, ktorý z konkrétnych dôkazných prostriedkov z trestného spisu súd využil, keď nedošlo k tomu, že by bol v civilnom sporovom konaní čítaný alebo oznamovaný obsah celého spisu.“ Zo

zápisnice z pojednávania z 15. júla 2019 podľa dovolateľky nevyplýva, že by súd riadne oboznámil obsah vyšetrovacieho spisu a civilného spisu 14P/115/2018, z jej obsahu vyplýva iba to, že „súd sa oboznámil s predmetným (vyšetrovacím) spisom. Konajúci sudca si ho náležite preštudoval, všetky výpovede svedkov, aj obe uznesenia vyšetrojúceho policajta.“ Dovolateľka namietla, že v priebehu konania neboli ani raz prečítané na pojednávaní listiny tvoriace obsah vyšetrovacieho spisu, ako aj obsah spisu 14P/115/2018 s tým, že oboznámenie sa s obsahom uvedených spisov malo byť vykonané čítaním ich obsahu na pojednávaní, čo súd nikdy neurobil. Eventuálne, so súhlasom strán súd mohol na pojednávaní oboznámiť strany len s obsahom spisu, avšak súd prvej inštancie strany ani len nikdy nevyzval k tomu, aby sa vyjadrili, či s takýmto postupom súhlasia. Keďže k odstráneniu procesného pochybenia súdu pri vykonávaní dôkazov nedošlo ani odvolacím súdom, došlo takýmto postupom podľa dovolateľky k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, obsahom ktorého je nepochybne aj právo strany na riadne vykonanie dôkazov zákonom predpísaným spôsobom. Vykonanie dokazovania riadnym oboznámením sa s obsahom vyšetrovacieho spisu bolo pritom podstatné pre posúdenie sporu vo vzťahu ku skutočnosti, či medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ existovala dohoda, na základe ktorej sa finančné prostriedky žalobkyne investovali do nehnuteľnosti.

3.1.2. K dovolacej námietke b) súd nerešpektoval zásadu viazanosti rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 193 CSP dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd nerešpektovali zásadu viazanosti súdu inými rozhodnutiami podľa § 193 CSP. Nárok, ktorého sa žalobkyňa domáhala podanou žalobou, skutkovo vymedzila rovnakými skutočnosťami, aké uviedla v podanom trestnom oznámení. Uznesením vyšetrovateľa OR PZ v Spišskej Novej Vsi zo 14. januára 2019 bolo zastavené trestné stíhanie vo veci ČVS: ORP-231/2-VYS-SN-2018 pre skutok, ktorého skutkový dej sa zhoduje so skutkovým dejom uvedeným v žalobe. Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní ustálili, že takto vymedzený skutok sa nestal, bolo vylúčené, aby na podklade takto vymedzeného skutku bola žalobkyňa úspešná v civilnom konaní.

3.1.3. K dovolacej námietke c) súd porušil zásadu viazanosti skutkovým stavom podľa § 383 CSP dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie si skutkovo neujasnil, v čom malo spočívať bezdôvodné obohatenie, teda či išlo o plnenie bez právneho dôvodu (t. j. dohoda neexistovala), alebo o plnenie z dôvodu, ktorý odpadol (t. j. dohoda existovala, ale žalobkyňa od nej odstúpila), pričom poukázala na nález Ústavného súdu SR z 02. marca 2016 sp. zn. II. ÚS 620/2015 (V prípade žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia spravidla nemožno dospieť k meritórnemu záveru o dôvodnosti, či nedôvodnosti žaloby bez toho, aby sa zo skutkového hľadiska ujasnilo, o ktorú z viacerých zákonných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia ide), a dôvodila, že odvolací súd si nemohol urobiť vlastný úsudok o skutkovom stave, pokiaľ dokazovanie nezopakoval, ani ho nedoplnil, ale bolo dôvodné ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uvedeným postupom súdu podľa dovolateľky došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, obsahom ktorého je aj právo strany na to, aby súd postupoval zákonom predpísaným spôsobom, teda v tomto prípade aby súd rešpektoval ustanovenie § 383 CSP.

3.1.4. K dovolacej námietke d) týkajúcej sa zmätočnosti a vnútornej rozpornosti rozhodnutia dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s jej odvolacími námietkami, pretože sa nevyjadril k rozporom vo výpovediach žalobkyne, ktorá v trestnej veci opakovane potvrdzovala existenciu dohody so žalovanou 2/ a v prejednávanej veci existenciu takejto dohody popierala a nevyjadril sa ani k námietke žalovanej 2/, že záver súdu prvej inštancie o odstúpení žalobkyne od ústnej dohody je arbitrárny, keďže odstúpenie od dohody nebolo žiadnou zo strán ani tvrdené a nemožno ho ani vyvodiť zo žiadneho dôkazu. Uvedená skutočnosť je pritom podstatná pre rozhodnutie o nároku žalobkyne, vymedzeného ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na dvoch vzájomne sa vylučujúcich skutkových podstatách bezdôvodného obohatenia (dohoda medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ neexistovala/žalobkyňa od dohody odstúpila), nemohol si odvolací súd urobiť samostatný úsudok o skutkových zisteniach. Pokiaľ súd priznal žalobkyni nárok na plnenie na základe iných skutkových okolností, než na základe akých si ich žalobkyňa uplatnila, zaťažil konanie vadou, ktorá mohla mať za následok odňatie možnosti konať pred súdom. Žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne odstúpenie od dohody so žalovanou 2/, preto keď súd priznal žalobkyni nárok v rozsahu 21.300 eur pre

zrušenie ústnej dohody v dôsledku odstúpenia, priznal žalobkyni nárok na základe iného skutkového základu, než aký bol uvedený v žalobe; Podľa dovolateľky je odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vnútorne protirečivé, keď v bode 43. rozsudku uvádza, že „....obsahom dohody, ktorá bola medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ nesporne preukázaná, bolo, že medzi nimi malo dôjsť k zlúčeniu domácností, po tom, čo žalobkyňa odpredá byt a za takto získané peniaze sa kúpi nová nehnuteľnosť, v ktorej bude bývať žalobkyňa s deťmi neb. syna a dcéra N. - žalovaná 2/ so svojimi deťmi, a že so súhlasom žalobkyne malo dôjsť len k odpredaju jej bytu a k zakúpeniu ďalšej nehnuteľnosti za účelom spoločného bývania.“ a v ďalšej časti ods. 43. uvádza, že „.... na strane žalovanej 2/ došlo k bezdôvodnému obohateniu, lebo z účtu žalobkyne boli prevedené finančné prostriedky za účelom kúpy nehnuteľnosti, ktorá je v súčasnej dobe vo vlastníctve žalovanej 2/ a v časti aj na realizáciu rekonštrukcie tejto nehnuteľnosti...“

3.1.5. Dovolaťka tiež namietala, že súd prvej inštancie ani odvolací súd, nedali uspokojivú odpoveď na otázku, na základe čoho, ak nie na základe dohody so žalovanou 2/, poskytla žalobkyňa svoje finančné prostriedky. Dovolaťka zopakovala, že odôvodnenia rozsudkov súdov nižšej inštancie považuje za zmätočné a nepreskúmateľné, nakoľko súdy neujasnili skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia a v súvislosti s uvedeným poukázala na právne závery obsiahnuté v rozsudku najvyššieho súdu z 27. novembra 2019 sp. zn. 3Obdo/57/2019, v náleze Ústavného súdu SR z 02. marca 2016 sp. zn. II. ÚS 620/2015.

3.1.6. Za vnútorne rozporný a nelogický považovala dovolateľka aj názor odvolacieho súdu k posúdeniu plynutia subjektívnej premĺčacej doby, vyjadrený v bodoch 26. a 28. rozsudku, nakoľko v danom smere bola kľúčovou otázka, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že finančné prostriedky, ktoré získala z odpredaja svojho bytu, sú investované do predmetnej nehnuteľnosti. Podľa dovolateľky o tom, že financie získané z predaja bytu žalobkyne boli investované do nehnuteľnosti, s ohľadom na skutkové okolnosti (prítomnosť žalobkyne pri rokovaniach o uzatvorení kúpnej zmluvy, výpovede žalobkyne v trestnom konaní, tvrdenia v žalobe, asistencia žalobkyne pri prevodoch z účtu atď.), vedela žalobkyňa od počiatku. Dovolaťka ďalej vyjadrila názor, že ak by aj investované finančné prostriedky žalobkyne predstavovali bezdôvodné obohatenie, v takomto prípade začala plynúť subjektívna premĺčacia doba v tom istom momente ako objektívna premĺčacia doba, teda v momente investovania finančných prostriedkov. Už v danom momente by žalobkyňa vedela o tom, že jej finančné prostriedky sú investované do cudzej nehnuteľnosti.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 CSP, dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie a následne odvolací súd pochybili, nakoľko neujasnili skutkový základ bezdôvodného obohatenia a odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keď neujasnili, o ktorú z viacerých zákonných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia sa malo jednať. V súvislosti s uvedeným poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu - uznesenie z 18. februára 2020 sp. zn. 1Obdo/9/2019, rozsudok z 27. novembra 2019 sp. zn. 3Obdo/57/2019, uznesenie z 19. januára 2012 sp. zn. 2Cdo/92/2010, uznesenie z 23. novembra 2010 sp. zn. 5MCdo/17/2009, ako aj v rozhodnutie R 1/1979 (Cpj 37/78 z 21.12.1978) a už uvádzaný nálezy Ústavného súdu SR z 02. marca. 2016, sp. zn. II. ÚS 620/2015 a na vnútorne protirečivú argumentáciu súdov nižšej inštancie, ktoré v odôvodnení svojich rozsudkov uviedli, že mali za preukázané, že k odfinancovaniu peňažných prostriedkov z účtu žalobkyne došlo za asistencie žalobkyne, s jej vedomím a súhlasom, že žalobkyňa mala subjektívnu vedomosť a peňažné prostriedky neboli poukázané z účtu žalobkyne „poza chrbát“ žalobkyne. Odvolací súd sa zároveň stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý v súvislosti s posudzovaným bezdôvodným obohatením nerozlíšil medzi plnením bez právneho dôvodu, kedy právny dôvod od začiatku neexistoval a plnením na základe právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol (bod 43. rozsudku odvolacieho súdu).

3.2.1. Právne závery súdov nižšej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia považuje dovolateľka za nesprávne a odporujúce právnomu názoru odvolacieho súdu, ako aj ústavného súdu, pričom ako súd prvej inštancie, tak aj odvolací súd, vec nesprávne právne posúdili, ak dospeli k záveru o bezdôvodnom obohatení na strane žalovanej 2/ na úkor žalobkyne.

3.2.2. Podľa dovolateľky mali sudy nižšej inštancie správne vec právne posúdiť tak, že k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobkyne nedošlo. Žalobkyňa mala subjektívnu vedomosť o dôvodoch ňou poskytovaného plnenia, kedy žalobkyňa dokonca sama pri jednotlivých platbách z účtu asistovala, čo vylučuje, aby došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor. Predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia neboli splnené, preto mal súd žalobu žalobkyne zamietnuť.

3.3. Súčasťou dovolania bol návrh dovolateľky na odklad vykonateľnosti rozhodnutia v zmysle § 444 CSP, v ktorom ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedla svoje osobné a majetkové pomery.

3.4. Dovolaateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ako i rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú 2/ zaplatiť žalobkyni do 3 dní od právoplatnosti rozsudku sumu vo výške 21.300 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutia súdov oboch inštancií považuje za vecne správne, zákonné a dostatočne odôvodnené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ je potrebné zamietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne

odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala svojvoľný a nesprávny postup súdu v konaní spočívajúci v riadnom nevykonaní navrhnutých dôkazov, v nerešpektovaní zásady viazanosti rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 193 CSP a v porušení zásady viazanosti skutkovým stavom podľa § 383 CSP. Tiež podľa dovolateľky dovolaním napadnuté rozhodnutie nie je riadne odôvodnené, je zmätočné a vnútorne rozporné (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

11. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

12. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a

presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať s o všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

15. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a námietke dovolateľky, že súd nevykonával navrhnuté dôkazy v súlade s procesnými predpismi, keď podľa nej malo byť oboznámenie sa s obsahom uvedených spisov vykonané čítaním ich obsahu na pojednávaní dovolací súd uvádza, že daná námietka bola zároveň odvolacou námietkou. Odvolací súd túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú s tým, že v bodoch 44. a 45. okrem iného konštatoval, že pripojený vyšetrovací spis nebol jediným dôkazom, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal, a na základe ktorého rozhodol, pričom z obsahu zápisnice o pojednávaní z 15. júla 2019 vyplynulo, že strany sporu nemali ďalšie návrhy na dokazovanie. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, čo z predmetného vyšetrovacieho spisu súd zistil a čo vzal za preukázané (bod 35. rozsudku súdu prvej inštancie) a pri právnom posúdení predmetnej žaloby vychádzal podporne zo záverov uznesenia OR PZ v Spišskej Novej Vsi.

15.1. Dovolací súd s poukazom na § 188 ods. 1 CSP (súd vykonáva dôkazy na pojednávaní) a § 204 CSP (dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené) uvádza, že časť vety za bodkočiarkou § 204 CSP súvisí s hospodárnosťou súdneho konania. Listina je najfrekvencovanejším dôkazným prostriedkom a vykonáva sa prečítaním alebo oboznámením jej obsahu, a to nielen na pojednávaní. Už za predchádzajúcej právnej úpravy (OSP) sa vyskytol v praxi problém dodržiavania ustanovenia o spôsobe vykonania dôkazu listinou v prípade rozsiahleho spisového materiálu alebo viacstranových listín. Aj preto podľa CSP čítanie alebo oznamovanie obsahu listín nie je potrebné, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený (aj fikciou doručenia) a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené (dve zákonné podmienky). V prejednávanej veci možno obe zákonné podmienky považovať za kumulatívne splnené, keď účelom doručenia listiny stranám sporu je oboznámenie sa s jej obsahom, k čomu v danom prípade došlo, čo vyplýva z úradného záznamu o nahliadnutí právnych zástupcov strán sporu do súdneho (trestného) spisu (č. l. 236 spisu), pričom obsah listín obsiahnutých v trestnom spise nebol žiadnou zo strán spochybnený, čo vyplýva z vyjadrenia strán sporu na pojednávaní 15. júla 2019, keď pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania nemali ďalšie návrhy na dokazovanie (č. l. 244 spisu). Obdobne možno skonštatovať aj vo vzťahu k spisu sp. zn. 14P/115/2018, pričom z bodu 62. rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, z akých skutočností zistených z daného spisu vychádzal pri rozhodovaní o trovách konania s ohľadom na § 185 CSP (súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná). Dovolacia námietka je podľa názoru dovolacieho súdu nedôvodná.

16. K dovolacej námietke, že súd nerešpektoval zásadu viazanosti rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 193 CSP, pretože podľa dovolateľky, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní ustálili, že skutok vymedzený v trestnom konaní obdobne ako v žalobe, sa nestal, bolo vylúčené, aby bola žalobkyňa úspešná v civilnom konaní, dovolací súd uvádza, že aj táto námietka bola tiež námietkou odvolacou, ku ktorej odvolací súd uviedol, že súd je viazaný rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní pokiaľ ide o jeho rozhodnutie o spáchaní trestného činu a o tom, kto ho spáchal, avšak zistenie a vyhodnotenie skutkového stavu v civilnom sporovom konaní je na civilnom súde, ktorý vykonané dôkazy v trestnom konaní môže podporne použiť ako dôkaz. Dovolací súd sa stotožňuje s odôvodnením tejto námietky odvolacím súdom s dôrazom aj na fakt, že uznesenie o zastavení trestného stíhania bolo rozhodnutím vydaným v trestnom konaní, v ktorom orgány činné v trestnom konaní rozhodujú o ne/spáchaní trestného činu z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty definovanej v trestnom

zákon (napr. podvod, sprenevera), preto sa nejednalo o rozhodnutie, ktorým by bol súd viazaný čo do posúdenia zákonnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia definovanej v § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. S poukazom na uvedené dôvody tak dovolací súd nemohol konštatovať dôvodnosť uvedenej námietky.

17. Pri dovolacej námietke, že súd porušil zásadu viazanosti skutkovým stavom podľa § 383 CSP dovolateľka tvrdila, že súd prvej inštancie skutkovo neujasnil (bod 50. jeho rozhodnutia), v čom malo spočívať bezdôvodné obohatenie, či išlo o plnenie bez právneho dôvodu (t. j. dohoda neexistovala) alebo o plnenie z dôvodu, ktorý odpadol (t. j. dohoda existovala, ale žalobkyňa od nej odstúpila) a neurobil to ani odvolací súd s poukazom na bod 43. jeho rozhodnutia. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené tvrdenie dovolateľky nevyplyva z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie, k čomu dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého: „Žalobkyňa sa predmetnou žalobou dožadovala vrátenia sumy 45.000 eur titulom vložených investícií do kúpy a následnej rekonštrukcie rodinného domu, pričom pred podaním žaloby vyzývala žalovanú 2/, aby uskutočnila prepis predmetnej nehnuteľnosti na jej meno. Nakoľko však k tomu nedošlo a nehnuteľnosť je naďalej vo výlučnom vlastníctve N. O., žiadala vrátenie investovaných peňazí do cudzej nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaná 2/ k prepisu nehnuteľnosti na žalobkyňu nepristúpila, táto neprijala v tomto konaní jej návrh na uzavretie zmluvy, v zmysle ktorého sa dom prepíše na všetky štyri deti - jej vnúčatá, preto súd v závere ustálil, že žalovaná 2/ sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila. Preto súd určil žalovanej 2/ povinnosť vrátiť žalobkyňi v zmysle ustanovení § 451 Občianskeho zákonníka žalovanú sumu titulom bezdôvodného obohatenia. V danom prípade je naplnené ustanovenie § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko z dokazovania súd vzal za preukázané, že žalobkyňa poskytla žalovanej 2/ plnenie bez právneho dôvodu, resp. pokiaľ medzi nimi existovala dohoda o následnom prepise domu či už na ňu, alebo na jej štyri vnúčatá, od tohto právneho úkonu žalobkyňa platne odstúpila a tým privodila zrušenie takejto ústnej dohody. Žalovaná 2/ prepísaním nehnuteľnosti na seba nadobudla spolu s ňou aj peňažné plnenie od matky vo výške 45.000 eur, tým, že nadobudla zakúpenú nehnuteľnosť len do svojho výlučného vlastníctva, pričom predmetné finančné prostriedky boli žalobkyňou poskytnuté prevodmi z jej účtu na účty S. A. a O. O., a následne boli použité na kúpu a rekonštrukciu zakúpenej nehnuteľnosti. (viď bod 50. rozsudku súdu prvej inštancie).

17.1. Odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku uviedol: „Žalovaná 2/ vytýka záver súdu, že na jej strane došlo k bezdôvodnému obohateniu, čo je podľa jej názoru vylúčené, keďže medzi ňou a žalobkyňou bola dohoda (uvedená v bode 49. rozsudku), že nemohol dospieť k záveru, že žalobkyňa od tejto dohody platne odstúpila, ak ani samotná žalobkyňa nikdy takéto odstúpenie netvrdila. K uvedenej výhrade je potrebné uviesť, že obsahom dohody, ktorá bola medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ nesporne preukázaná bolo, že medzi nimi malo dôjsť k zlúčeniu domácností, po tom, čo žalobkyňa odpredá byt a za takto získané peniaze sa kúpi nová nehnuteľnosť, v ktorej bude bývať žalobkyňa s deťmi neb. syna a dcéra N. - žalovaná 2/ so svojimi deťmi, a že so súhlasom žalobkyne malo dôjsť len k odpredaju jej bytu a k zakúpeniu ďalšej nehnuteľnosti za účelom spoločného bývania so žalovanou 2/ a mal. deťmi zverenými do opatery žalobkyne a mal. deťmi žalovanej 2/. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že kúpená nehnuteľnosť v N. je vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/, že finančné prostriedky na kúpu tejto nehnuteľnosti boli použité z účtu žalobkyne, ktorá získala predajom svojho bytu za 45.000 eur, a že z tejto sumy bola financovaná kúpa rodinného domu v N. za kúpnu cenu 1.300 eur, a že zostatok sumy bol použitý na rekonštrukciu predmetného rod. domu. Dôkazné bremeno bolo preto na žalovanej 2/ preukázať dohodu medzi nimi o tom, že tieto finančné prostriedky získané od žalobkyne investovala na kúpu domu a následnú jeho rekonštrukciu, bez povinnosti žalobkyňi tieto peniaze vrátiť. Dôkazné bremeno v tomto prípade zaťažovalo žalovanú 2/, že takáto dohoda bez akýchkoľvek pochyb bola medzi ňou a žalobkyňou aj uzavretá. Z uvedených dôvodov sa možno stotožniť so záverom súdu, že na strane žalovanej 2/ došlo k bezdôvodnému obohateniu, lebo z účtu žalobkyne boli prevedené finančné prostriedky za účelom kúpy nehnuteľnosti, ktorá je v súčasnej dobe vo vlastníctve žalovanej 2/ a v časti aj na realizáciu rekonštrukcie tejto nehnuteľnosti, pričom samotná žalovaná 2/ nespochybňuje skutočnosť, že finančné prostriedky, ktoré boli použité z predaja bytu zo sumy 45.000 eur v rozsahu 35.000 eur boli investované do kúpy domu a jeho následnej rekonštrukcie. Z uvedených dôvodov dohady o tom, či existovala dohoda o následnom prepise domu na žalobkyňu, či

žalobkyňa od tejto dohody odstúpila a tým privodila jej zrušenie, že žalobkyňa nikdy netvrdila, že by odstúpila od dohody so žalovanou 2/, a že by jej titulom odstúpenia od takejto dohody mali byť vrátené investované finančné prostriedky, sú bez právneho významu, lebo je nesporné, že finančné prostriedky použité na kúpu a rekonštrukciu rodinného domu minimálne v rozsahu 35.000 eur, čo potvrdila samotná žalovaná 2/, boli použité z kúpnej ceny bytu, ktorý bol vo vlastníctve žalobkyne.“ (viď bod 43. rozsudku odvolacieho súdu). Uvedené rozsudky vytvárajú organickú jednotu vzhľadom na určujúcu spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie a je z nich zrejmé, že žalobkyňi vznikol voči žalovanej 2/ nárok na vydanie plnenia v dôsledku naplnenia skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 OZ, t. j. majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu. Pokiaľ aj súd prvej inštancie uviedol, že išlo o bezdôvodné obohatenie spočívajúce v plnení bez právneho dôvodu a pripustil hypoteticky možnosť bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v plnení z dôvodu, ktorý odpadol (viď doslovná citácia uvedená vyššie ... resp. „pokiaľ“ medzi nimi existovala dohoda...), odvolací súd túto hypotetickú možnosť tým, že ju považoval za dohady bez právneho významu, ani neposudzoval (viď vyššie). Preto aj v tomto prípade nemohol dovolací súd konštatovať dôvodnosť dovolacej námietky o porušení zásady viazanosti skutkovým stavom podľa § 383 CSP, pretože odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie jednoznačne vyjadril, o ktorú konkrétnu skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia vzhľadom na zistený skutkový stav sa v danom spore jedná. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na judikatúru (R 1/1979, Cpj 37/78), z ktorej vyplýva, že plnením bez právneho dôvodu môžu byť napokon aj investície vynaložené na cudziu vec, čo v danom prípade predstavujú finančné prostriedky žalobkyne investované do kúpy a rekonštrukcie rodinného domu vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/.

18. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia, zmätočnosti a vnútornej rozpornosti rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, dovolací súd vo väzbe na body 11. až 14. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18.1. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP) vrátane správnych skutkových a právnych záverov (pozri bod 13. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľov vrátane žalovanej 2/ uplatnenej v odvolaní týkajúcej sa existencie dohody medzi žalobkyňou a žalovanou 2/, ktorá mala zakladať nárok žalobkyne voči žalovanej 2/ na úhradu požadovanej sumy investovanej do domu (jeho kúpy a následnej rekonštrukcie) vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/ titulom bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez právneho dôvodu. Žalovaná 2/ v odvolaní vytýkala záver okresného súdu, že na jej strane došlo k bezdôvodnému obohateniu, keďže medzi ňou a žalobkyňou bola dohoda (uvedená v bode 49. rozsudku) a okresný súd nemohol uzavrieť, že žalobkyňa od tejto dohody platne odstúpila, ak ani samotná žalobkyňa nikdy takéto odstúpenie netvrdila. Na ktorú odvoláciu námietku dovolateľky dostatočne jasne a zrozumiteľne odvolací súd reagoval, keď akcentoval, že nesporne bolo preukázané, že obsahom dohody medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ bolo, že medzi nimi malo dôjsť k zlúčeniu domácností po tom, čo žalobkyňa odpredá byt a za takto získané peniaze sa kúpi nová nehnuteľnosť, v ktorej bude bývať žalobkyňa s deťmi neb. syna a dcéra N. - žalovaná 2/ so svojimi deťmi, pričom kúpená a zrekonštruovaná nehnuteľnosť v N. za finančné prostriedky žalobkyne získané predajom jej bytu je vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/.

18.2. Odvolací súd zdôraznil, že na žalovanej 2/ bolo dôkazné bremeno preukázať dohodu medzi ňou a žalobkyňou, že tieto finančné prostriedky získané od žalobkyne investovala na kúpu domu a následnú jeho rekonštrukciu bez povinnosti žalobkyňi tieto peniaze vrátiť, že takáto dohoda bez akýchkoľvek pochyb bola medzi ňou a žalobkyňou aj uzavretá. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom okresného súdu, že na strane žalovanej 2/ došlo k bezdôvodnému obohateniu získanému plnením bez právneho dôvodu a konštatoval, že dohady o tom, či existovala dohoda o následnom prepise

domu na žalobkyňu, či žalobkyňa od tejto dohody odstúpila a tým privodila jej zrušenie, že žalobkyňa nikdy netvrdila, že by odstúpila od dohody so žalovanou 2/ a titulom jej odstúpenia od takejto dohody by mali byť vrátené investované finančné prostriedky, sú bez právneho významu, lebo je nesporné, že finančné prostriedky použité na kúpu a rekonštrukciu rodinného domu minimálne v rozsahu 35.000 eur, čo potvrdila samotná žalovaná 2/, boli použité z kúpnej ceny bytu vo vlastníctve žalobkyne. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozsudku uviedol, čoho sa žalobkyňa domáhala, na základe akých skutočností a ako sa vo veci vyjadrila aj žalovaná 2/. Pokiaľ ide o vyhovujúci výrok, z dôvodov jeho rozsudku je zrejmé, ktoré skutočnosti mal preukázané, ktoré dôkazy vykonal a aj to, z ktorých dôkazov vychádzal, a to aj v prípade jeho záveru o bezdôvodnom obohatení získanom žalovanou 2/ na úkor žalobkyne plnením bez právneho dôvodu. Jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo v tejto časti žalobu žalobkyne považoval za opodstatnene podanú, pričom vec náležite aj právne odôvodnil. Aj keď poukázal navyše na hypotetickú možnosť aj inej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia, a to bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v plnení z dôvodu, ktorý odpadol (viď bod 17. tohto rozhodnutia), k čomu sa odvolací súd vyjadril a touto hypotetickou možnosťou inej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia sa ani významne pre rozhodnutie vo veci nezapodieval (viď odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, tiež vyššie, aj bod 17.1. tohto rozhodnutia), len okrajovo sa zmienil, že ide o „dohady ...“, nevytváral samostatný úsudok o skutkových zisteniach, ako to prezentuje dovolateľka (viď bod 3.1.4. tohto rozhodnutia), pretože skutkové zistenia ohľadom skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez právneho dôvodu (rozhodnej v danom spore) považoval súdom prvej inštancie za úplne zistené, stotožnil sa s nimi, ako aj s jeho právnym záverom, že na strane dovolateľky došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia získaného jednoznačne plnením bez právneho dôvodu.

18.3. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil s výnimkou hypotetickej možnosti bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v plnení z dôvodu, ktorý odpadol, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej 2/ na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania strán sporu (vrátane dovolateľa), zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie o vyhovení žaloby žalobkyne v časti o povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobkyňi 21.300 eur s 5 % úrokom z omeškania zo sumy 21.300 eur od 22. novembra 2018 až do zaplatenia a zamietnutí žaloby žalobkyne v prevyšujúcej časti vo vzťahu k žalovaným 1/, 3/ a 4/ považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami aj žalovanej 2/ (§ 387 ods. 2 CSP, viď uvedené vyššie), ktoré napokon boli len opakovaním rovnakých skutočností ako v konaní pred súdom prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 13. a nasl.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 44. a nasl.), nevyplýva nezrozumiteľnosť, či rozpornosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky.

19. K námietke žalovanej 2/ spochybňujúcej nesprávnosť skutkových zistení je ešte treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 431 a § 432 CSP dovolanie nie je možné odôvodniť tým, že odvolací súd neúplne zistil skutkový stav veci, resp. že dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných väd (§ 420 CSP) a hmotnoprávných väd (§ 421 CSP). Navyše, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami,

na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

19.1. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie (súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím), ktoré závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. V súdnom spore dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inšancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva žalovanej 2/ na spravodlivé súdne konanie.

19.2. Samotná skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

19.3. Napokon v súvislosti s dovolateľkou spochybňovaným zisteným skutkovým stavom veci, resp. jej nesúhlasom so skutkovými zisteniami a hodnotením dôkazov, dovolací súd pripomína svoju rozhodovaciu prax a ustálený názor, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. Pokiaľ dovolateľka považovala za vnútorne rozporný a nelogický názor odvolacieho súdu v jeho rozsudku ohľadom posúdenie plynutia subjektívnej premĺčacej doby vyjadrený v bodoch 26. a 28. rozsudku odvolacieho súdu, a tým zakladajúcu zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP, k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že v bode 26. a 28. rozsudku odvolacieho súdu ide o argumentáciu odvolacieho súdu ohľadom nesprávnej aplikácie § 107 ods. 1 a 2 OZ na zistený skutkový stav súdom prvej inštancie, z ktorého dôvodu považoval dovolací súd rozhodnutie okresného súdu vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti voči žalovanej 2/ za nedostatočne odôvodnené, preto v tomto výroku rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (viď bod 27. a 29. rozhodnutia odvolacieho súdu). V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým dovolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“ Na základe čoho je dovolanie dovolateľky proti rozhodnutiu odvolacieho súdu čo do výroku, ktorým bolo zrušené rozhodnutie súdu prvej inštancie (napokon tento výrok dovolateľka dovolaním ani nenapadla) a už vôbec nie čo do jeho odôvodnenia, podľa § 420 ods. 1 CSP neprípustné, a preto ho dovolací súd v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal, či v konaní došlo k dovolateľkou namietanému dovolaciemu dôvodu.

21. V reakcii na dovolacie argumenty žalovanej 2/ dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný

pripad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalovaná 2/ uvádzala v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho odôvodnenia, resp. jeho vnútornej rozpornosti, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

22. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že žalovaná 2/ neopodstatnene namietala, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté zmätočnosťou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej 2/ v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol a v časti odmietol ako procesne neprípustné (§ 447 písm. c) CSP).

23. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

23.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

23.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018), c) uviesť rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

24. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní

podrobená meritórny prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

24.1. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

24.2. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

25. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberá tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalovaná 2/ v podanom dovolaní vôbec nastolila právnu otázku, resp. ňou nastolené právne otázky sú také otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

26. Žalovaná 2/ v súvislosti s uvádzaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP tvrdila, že súd prvej inštancie a následne odvolací súd pochybili, nakoľko neujasnili skutkový základ bezdôvodného obohatenia, čím sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. (...) Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľka v tomto smere namieta skutkový základ rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie). Dovolateľka tak nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje neujasnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inšancií, čo nie je a nemôže byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP a posúdenia prípadného odklonu odvolacieho súdu od dovolateľkou uvádzaných rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/9/2019, 3Obdo/57/2019, 2Cdo/92/2010, 5MCdo/17/2009, R 1/1979 (CpJ 37/78) a ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 620/2015.

26.1. Navyiac podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP len nesúhlasí s názorom súdov nižších inšancií v súvislosti s vyhodnotením skutkových zistení a ich podriadením pod skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia získaného plnením bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 2 OZ, avšak tak robí bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, vo vzťahu ku ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu. Z dovolania tak nie je zrejmé, aké konkrétne právne otázky chcela dovolateľka riešiť, keď tieto jasne nekonkretizovala, a tak následne ani dovolací súd nemohol vyhodnotiť ich riešenie odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

27. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, ktorý uviedol, že „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadenovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

28. Iba samotné namietanie nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom bez vymedzenia konkrétnej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a odvolací súd sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nepostačuje. Polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, či

vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd skutkovo a právne pristupoval k riešeniu sporu, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/36/2017, 2Cdo/5/2017, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017). V tejto časti preto nemožno dovolanie žalovanej 2/ považovať za procesne prípustné.

29. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej 2/ v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce v časti prípustné, ale nie je dôvodné a v časti neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

30. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej 2/ v plnom rozsahu.

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.